

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-277/20 – 1

Asia C-277/20

Ennakkoratkaisupyyntö:

Jättämispäivä:

24.6.2020

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Oberster Gerichtshof (Itävalta)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

27.5.2020

Valittaja:

UM

Oberster Gerichtshof on [– –] tehnyt kiinteistörekisteriasianssa, jossa valittajana on UM, [– –] Köln, [– –] valittajan Landesgericht Klagenfurtin toisen asteen tuomioistuimena 16.1.2020 antamasta määräyksestä, [– –] jolla vahvistettiin Bezirksgericht Hermagorin 12.11.2019 antama määräys [– –], tekemästä Revision-valituksesta

seuraavan välipäätöksen:

A. Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

1. Onko toimivallasta, [alkup. s. 2] sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012 (jäljempänä asetus 650/2012) 3 artiklan 1 kohdan b alakohtaa tulkittava siten, että kahden Saksan kansalaisen, joiden asuinpaikka on Saksassa, välinen kuoleman varalta tehty lahjasopimus, joka koskee Itävallassa sijaitsevaa kiinteistöä ja jonka mukaan lahjansaajalla on lahjanantajan kuoleman jälkeen

jäämistön osalta velvoiteoikeudellinen oikeus omistusoikeutensa kirjaamiseen kiinteistörekisteriin tämän sopimuksen ja lahjanantajan kuolintodistuksen perusteella, siis ilman perintöasioita käsittelevän viranomaisen myötävaikutusta, on kyseisessä säännöksessä tarkoitettu perintösopimus?

2. Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi:

onko asetuksen 650/2012 83 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että siinä säädetään myös sellaisen kuoleman varalta tehdyn lahjasopimuksen osalta, jota on pidettävä asetuksen 650/2012 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuna perintösopimuksena, ennen 17.8.2015 tehdyn lainvalinnan pätevyydestä?

B. [– –] [asian käsittelyn lykkääminen]

Perustelut:

I Tosiseikat:

Kiinteistörekisteriotteista ja kiinteistörekisteriä koskevista tiedoista ilmenee seuraavaa: [**alkup. s. 3**]

ZL, 13.5.2018 Kölnissä kuollut Saksan kansalainen, [– –] jonka viimeinen vakinainen asuinpaikka oli Köln, on kirjattu 20.6.1975 tehdyn kauppasopimuksen ja 22.7.1975 tehdyn luovutussopimuksen perusteella Itävallan kiinteistörekisteriin Mauthenissa sijaitsevan kiinteistön omistajana. Perintömenettely on vireillä Amtsgericht Kölnissä (Kölnin alioikeus). Hänen poikansa UM, joka on niin ikään Saksan kansalainen ja jonka vakinainen asuinpaikka on Köln, on esittänyt kyseisessä tuomioistuimessa jäämistön osalta vaatimuksen kyseistä kiinteistöä koskevan omistusoikeuden takaisin siirtämiseksi.

ZL teki 9.7.1975 pojalleen UM:lle ja tämän (silloiselle) aviopuolisolle XU:lle, joka on samoin Kölnissä asuva Itävallan kansalainen, tästä kiinteistöstä seuraavan sopimusehdotuksen:

”Ensinnäkin: XU – – on hankkinut 13.5. ja 20.6.1975 tehdyllä kauppasopimuksella omistukseensa Kötschachin tuomiopiirissä sijaitsevasta kiinteistöstä – – osuuden, joka on vielä mittaamatta. Tälle kiinteistölle on tarkoitus rakentaa kahden perheen omakotitalo, joka on XU:n ja hänen perheensä vakinainen asuinpaikka ja jonka rakentamisen hänen isäpuolensa ZL rahoittaa. Siinä tapauksessa, että XU luovuttaa kyseisen kiinteistön kokonaisuudessaan aviopuolionsa UM:n omistukseen ja tämä puolestaan siirtää kiinteistön isänsä ZL:n omistukseen, ZL tarjoaa XU:lle ja UM:lle – – seuraavan sopimuksen tekemistä:

a) ZL ottaa UM:ltä omistukseensa mainitun kiinteistön [**alkup. s. 4**] ja kaiken, mitä siihen liittyy, kaikkine oikeuksine ja velvollisuuksineen ja tehdyn mittauksen

perusteella määritetyn varallisuuden mukaisesti. Kiinteistö on luovutettava ZL:lle seuraavissa kohdissa vahvistetuin edellytyksin.

b) ZL sitoutuu rakentamaan tälle kiinteistölle, joka on sitten hänen omistuksessaan, kahden perheen omakotitalon kymmenen vuoden kuluessa sopimuksen tekemisestä. Tämä velvollisuus siirtyy hänen perillisilleen, sikäli kuin hän ei ole täyttänyt sitä elinaikanaan.– –

c) ZL luovuttaa kuollessaan mainitun kiinteistön puoliksi XU:lle ja UM:lle ja kaiken sen, mitä kiinteistöön liittyy hänen kuolinhetkellään, erityisesti sillä olevan talon, ja luovutushetkellä olevien omistusosuuksien mukaisesti. Luovutus tapahtuu ZL:n kuollessa muttei kuitenkaan ennen talon valmistumista. Luovutuksen edellytyksenä on, että ZL:n kuolinhetkellä molempien luovutuksensaajien avioliitto ei ole päättynyt eroon ja että XU on elossa ZL:n kuollessa. Jos tämä edellytys ei täyty, kuoleman varalta tehtävä luovutus tapahtuu ainoastaan UM:lle, ja tehtävästä sopimuksesta johtuva oikeus periytyy myös jo ennen ZL:n kuolemaa.

d) Sikäli kuin ei ole sovittu tämän luovutuksen vastikkeista, luovutus kuoleman yhteydessä tapahtuu lahjoittamalla, kuten ZL näin nimenomaisesti toteaa. Hän pidättyy peruuttamasta tätä sopimusta. [alkup. s. 5]

e) Osittaisena vastikkeena luovutuksesta luovutuksensaajat ovat velvollisia antamaan – –, XU:n äidille, asumisoikeuden rakennettavassa talossa – –.

f) Tehtävistä sopimuksista syntyviin oikeussuhteisiin sovelletaan Itävallan lakia – –.

g) ZL sitoutuu olemaan luovuttamatta tai rasittamatta omistuksessaan olevaa kiinteistöä ilman UM:n ja XU:n suostumusta, jotta turvataan heidän kuoleman varalta tehtävästä luovutussopimuksesta johtuvat oikeutensa.– –

h) ZL hyväksyy, että sopimuksen kohteena olevan kiinteistön osalta kiinteistörekisteriin vielä tehtävässä Mauthenin kunnan [Katastralgemeinde] merkinnässä

aa) – –

bb) tämän sopimuksen ja ZL:n virallisen kuolintodistuksen perusteella omistusoikeus kirjataan yhteisestä hakemuksesta puoliksi kummallekin luovutuksensaajalle tai omistusoikeus kirjataan ainoastaan UM:lle hänen hakemuksestaan, mikäli hän näyttää toteen, että edellytys kiinteistön luovuttamiseksi pelkästään hänelle täyttyy.

i) – –”

XU ja YM hyväksyivät tämän tarjouksen notaarin 22.7.1975 vahvistamalla asiakirjalla. XU kuoli jo 5.11.2005 eli ennen ZL:ää, ja tuolloin hänen avioliittonsa

UM:n kanssa oli jo päättynyt eroon. Mauthenissa sijaitsevalle kiinteistölle [alkup. s. 6] ei rakennettu taloa.

II Hakijan lausumat ja menettelyn tähänastiset vaiheet:

Kuoleman varalta tehdyn lahjasopimuksen perusteella ainoana oikeudenhaltijana UM vaatii, että itävaltalainen kiinteistörekisteriä pitävä tuomioistuin kirjaa hänen omistusoikeutensa kiinteistöön. Hän esitti sopimustarjouksen ja 9.7./22.7.1975 annetun ilmoituksen sen hyväksymisestä, ZL:n ja XU:n kuolintodistukset, veroviranomaisen antaman todistuksen kiinteistöveron maksamisesta, Amtsgericht Kölnin määräyksen kuolinpesän hoitajan nimeämisestä, jäljennöksen kiinteistön verotusarvotodistuksesta ja ilmakuvan kiinteistöstä.

Alioikeuden virkamies hylkäsi vaatimuksen omistusoikeuden kirjaamisesta kiinteistörekisteriin, koska asiakirjatodisteet sopimustarjouksen mukaisten kaikkien edellytysten täyttymisestä puuttuivat. Alioikeus katsoi, että asiassa sovelletaan Itävallan lakia.

Toisen asteen tuomioistuin vahvisti tämän ratkaisun. Asetuksen 650/2012 säännöksiä ei voida sen mukaan soveltaa, koska sopimustarjouksessa sovellettavaksi laiksi on valittu Itävallan laki. Hakijan on osoitettava sopimuksessa määrättyjen lykkäävien edellytysten täytyminen kiinteistörekisterin vaatimukset täyttävällä asiakirjalla. Luovutus kuolemantapauksen johdosta tehtävän lahjoituksen perusteella ei tapahtunut ennen talon valmistumista, eikä tämän edellytyksen täyttymistä ole näytetty toteen. Toisen asteen tuomioistuin antoi luvan tavanomaiseen Revision-valitukseen. [alkup. s. 7]

Valittaja on tehnyt kyseisestä ratkaisusta Oberster Gerichtshofiin valituksen, jossa hän toistaa kiinteistörekisteriin tehtävää merkintää koskevat vaatimuksensa.

Oberster Gerichtshof on päättänyt lykätä tämän Revision-valituksen käsittelyä ja esittää Euroopan unionin tuomioistuimelle asian ratkaisemisen kannalta merkityksellisiä unionin oikeutta koskevia kysymyksiä.

III Unionin oikeus:

1. Asetuksen 650/2012 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovelletaan perimyksen.– –

2. Tämän asetuksen soveltamisalaan eivät kuulu seuraavat asiat:

– –

g) muutoin kuin perimyksen kautta, esimerkiksi lahjana, syntyvät tai siirtyvät varallisuus oikeudet, etuudet ja omaisuus, yhteisomistus eloonjääneen oikeuksin,

eläkejärjestelyt, vakuutus sopimukset ja vastaavanluonteiset järjestelyt, sanotun kuitenkin rajoittamatta 23 artiklan 2 kohdan i alakohdan soveltamista;

--

l) kiinteään tai irtaimeen omaisuuteen liittyvien oikeuksien kirjaaminen rekisteriin, kirjaamisen oikeudelliset edellytykset mukaan luettuina, ja tällaisten oikeuksien rekisteriin kirjaamisen tai kirjaamatta jättämisen vaikutukset.”

2. Asetuksen 650/2012 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tässä asetuksessa tarkoitetaan

a) ’perimyksellä’ jäämistöseuraantoa, joka kattaa kaikenlaisen omaisuuden, oikeuksien ja [alkup. s. 8] velvollisuuksien siirtymisen kuolemantapauksen johdosta, olipa kyseessä kuolemanvaraismääräykseen perustuva tahdonvaltainen siirtyminen tai lakimääräiseen perimyksen perustuva siirtyminen;

b) ’perintösopimuksella’ sopimusta,

myös keskinäisestä testamentista johtuvaa sopimusta, jossa annetaan, muutetaan tai poistetaan vastikkeellisesti tai vastikkeetta oikeuksia yhden tai useamman sopimuspuolena olevan henkilön tulevaan jäämistöön;

--

d) ’kuolemanvaraismääräyksellä’ testamenttia, yhteistä testamenttia tai perintösopimusta;

--”

3. Asetuksen 650/2012 22 artiklassa säädetään lainvalinnasta seuraavaa:

”1. Henkilö voi valita, että hänen perimyksensä kokonaisuudessaan sovelletaan sen valtion lakia, jonka kansalainen hän on valinnan tehdessään tai kuollessaan. Henkilö, joka on usean valtion kansalainen, voi valita minkä tahansa sellaisen valtion lain, jonka kansalainen hän on valinnan tehdessään tai kuollessaan.

2. Valinta on tehtävä nimenomaisesti kuolemanvaraismääräyksessä annettavalla ilmoituksella tai sen on käytävä ilmi kyseisen määräyksen ehdoista.

--”

4. Asetuksen 650/2012 25 artiklassa säädetään perintösopimuksista seuraavaa:

”1. Yhden henkilön perimystä koskevaan perintösopimukseen sovelletaan sen sallittavuuden, aineellisen pätevyyden ja sopimuspuolia sitovien vaikutusten, mukaan lukien sen purkamisedellytykset, osalta sitä lakia, jota tämän asetuksen

nojalla [**alkup. s. 9**] olisi sovellettu kyseisen henkilön perimyksen, jos hän olisi kuollut sinä päivänä, jona sopimus tehtiin.

--

3. Sen estämättä, mitä 1 ja 2 kohdassa säädetään, sopimuspuolet voivat valita perintösopimukseensa sen sallittavuuden, sen aineellisen pätevyuden ja sen sopimuspuolia sitovien vaikutusten, mukaan lukien sen purkamisedellytykset, osalta sovellettavaksi laiksi lain, jonka henkilö, jonka jäämistöstä on kyse, tai joku henkilöistä, joiden jäämistöistä on kyse, olisi voinut 22 artiklan mukaisesti siinä säädettyjä edellytyksiä noudattaen valita.”

5. Asetuksen 650/2012 83 artiklan siirtymäsäännökset kuuluvat seuraavasti:

”1. Tätä asetusta sovelletaan 17 päivänä elokuuta 2015 tai sen jälkeen kuolleiden henkilöiden perimyksen.

2. Jos perittävä oli ennen 17 päivää elokuuta 2015 valinnut perimyksensä sovellettavan lain, valinta on pätevä, jos se täyttää III luvussa säädetyt edellytykset tai jos se on pätevä siinä valtiossa valinnan tekemisen ajankohtana voimassa olleiden kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen mukaisesti, jossa perittävällä oli asuinpaikka, tai missä tahansa valtioista, joiden kansalainen hän oli.

3. Ennen 17 päivää elokuuta 2015 tehty kuolemanvarais määräys on sallittava sekä aineellisesti ja muodollisesti pätevä, jos se täyttää III luvussa säädetyt edellytykset tai jos se on sallittava sekä aineellisesti ja muodollisesti pätevä siinä valtiossa määräyksen tekemisen ajankohtana voimassa olleiden kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen mukaisesti, jossa perittävällä oli asuinpaikka, tai [**alkup. s. 10**] missä tahansa valtioista, joiden kansalainen hän oli, tai perintöasiaa käsittelevän viranomaisen jäsenvaltiossa.

4. Jos kuolemanvarais määräys on tehty ennen 17 päivää elokuuta 2015 sen lain mukaisesti, jonka perittävä olisi voinut valita tämän asetuksen mukaisesti, katsotaan, että kyseinen laki on valittu perimyksen sovellettavaksi laiksi.”

IV Kansallinen oikeus:

1. Itävallan siviililain (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch, jäljempänä ABGB) käsiteltävässä asiassa sovellettavan version 956 §:ssä säädettiin ennen perintöoikeuden muuttamisesta annetun vuoden 2015 lain (Erbrechtsänderungsgesetz 2015; BGBl. I 2015, s. 87) voimaantuloa seuraavaa:

”Lahja, joka on tarkoitus panna täytäntöön vasta lahjanantajan kuoleman jälkeen, on pätevä erityisjälkisäädöksenä, kun säädettyjä muodollisuuksia on noudatettu. Sitä on pidettävä sopimuksena vain, jos lahjansaaja on ottanut lahjan vastaan,

lahjanantaja on nimenomaisesti luopunut oikeudesta peruuttaa lahja ja jos lahjansaajalle on annettu lahjaa koskeva kirjallinen asiakirja.”

Notaarin vahvistamista asiakirjoista annetun lain (Notariatsaktsgesetz, jäljempänä NotAktG) 1 §:n d kohdan mukaan silloin, kun tosiasiallista luovutusta ei tapahdu, lahjasopimuksen pätevyys edellyttää notaarin vahvistaman asiakirjan laatimista.

2. Itävallan kiinteistörekisterilain (Grundbuchgesetz, jäljempänä GBG) asian kannalta merkityksellisissä säännöksissä säädetään seuraavaa:

26 §:

”(1) Kirjaukset ja merkinnät voidaan hyväksyä ainoastaan sellaisten asiakirjojen perusteella, jotka on laadittu niiden pätevyydelle säädettyssä muodossa. [alkup. s. 11]

(2) Näihin asiakirjoihin on, kun kyse on esineoikeuden hankinnasta tai muuttamisesta, sisällyttävä pätevä oikeudellinen peruste.”

3. Tuomioistuinasioiden hoitamisesta tuomioistuinvirkamiesten toimesta annetun Itävallan lain (Rechtspflegergesetz, jäljempänä RPfG) asian kannalta merkityksellisissä säännöksissä säädetään seuraavaa:

2 §:

”Tuomioistuinvirkamies voidaan nimetä yhdestä tai useammasta seuraavista aloista vastaavaksi virkamieheksi:

--

3. kiinteistörekisteriä ja alusrekisteriä koskevat asiat;

--”

16 §

”(1) --

(2) Tuomarille kuuluvat edelleen seuraavat asiat:

--

6. päätökset, joissa on sovellettava ulkomaista lakia.”

V Ennakkoratkaisukysymysten perustelut:

1.1 Kansallisen oikeuskäytännön mukaan itävaltalaisen kiinteistörekisteriä pitävän tuomioistuimen on tutkittava kiinteistörekisteriin kirjaamisen perusteeksi esitettyjen asiakirjojen muoto ja sisältö GBG:n 26 §:n mukaisesti. Jos

sopimuksessa annetaan ehdollinen oikeus ja suostumus kirjaamiseen annetaan ainoastaan tämän ehdon täyttyessä, myös ehdon täyttyminen on osoitettava asiakirjoin [– –]. Toiminnallisesti toimivaltainen suorittamaan tämän tutkinnan on RPFIG:n mukaan tuomioistuinvirkamies. Jos tässä yhteydessä tulee kuitenkin kyseeseen tarve ottaa huomioon ulkomainen oikeussääntö, kansallisen oikeuskäytännön [– –] mukaan sovelletaan RPFIG:n 16 §:n 2 momentin 6 kohdan varauksia, jonka mukaan tällainen asia kuuluu tuomarille. Jos asian ratkaisee tällaisessa tapauksessa **[alkup. s. 12]** tuomarin sijasta tuomioistuinvirkamies, ratkaisu ja sitä edeltävä menettely on kumottava, ja tuomarin on palautettava asia alioikeuteen uuden ratkaisun antamiseksi. Tällainen menettelyvirhe on otettava viran puolesta huomioon menettelyn lainvoimaiseen päättymiseen saakka myös silloin, kun siihen ei vedottu muutoksenhaussa [– –].

1.2 Tuomioistuimen on viran puolesta tutkittava ja sovellettava ulkomaista lakia aina silloin, kun asiakirja-aineistossa on viitteitä tällaisen oikeuden mahdollisesta soveltamisesta [– –]. Kysymys kuoleman varalta tehtyyn lahjasopimukseen sisältyvän lainvalinnan pätevyydestä Itävallan oikeuden kannalta ja asetuksen 650/2012 soveltamisesta tällaiseen sopimustyyppiin ovat siten ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa esille tulevia alustavia kysymyksiä, jotta voidaan vastata kysymykseen tuomioistuinvirkamiehen toiminnallisesta toimivallasta nyt tarkasteltavassa tapauksessa.

2. ABGB:n 956 §:n, sellaisena kuin se oli ennen perintöoikeuden muuttamisesta annettua vuoden 2015 lakia, mukaista kuoleman varalta tehtävää lahjasopimusta koskevan kansallisen oikeuskäytännön mukaan lahjanantajalla oli nautintaoikeus lahjoitettuun esineeseen kuolemaansa saakka [– –]. Kiinteistöjen tapauksessa lahjansaajan omistusoikeuden saaminen edellytti kiinteistörekisteriin kirjaamista, jota voitiin vaatia esittämällä kirjaamista koskevalla omistajan suostumuksella varustettu lahjasopimus ja kuolintodistus, ilman että tähän vaadittiin perintöasioita käsittelevän tuomioistuimen erityistä päätöstä. Kuoleman varalta tehdyn lahjasopimuksen pätevyys edellytyksenä olivat se, että lahjansaaja ottaa lahjan vastaan, se, että lahjanantaja ilmoittaa nimenomaisesti luopuvansa lahjoituksen peruuttamisesta, ja notaarin vahvistaman asiakirjan **[alkup. s. 13]** laatiminen. Lahjalla perustettiin ainoastaan velvoiteoikeus, joka oli täytettävä vasta lahjanantajan kuoleman jälkeen ([– –] ”erityisjälkisäädösratkaisu”). Sopimuksessa sovittu rasite- ja luovutuskielto lahjansaajan hyväksi korvasi kansallisen oikeuskäytännön mukaan nimenomaisen peruuttamisesta luopumisen. Kiinteistörekisteriä pitävälle tuomioistuimelle esitetyistä asiakirjoista voidaan käsiteltävässä asiassa päätellä, että on tehty kuoleman varalta lahjasopimus hakijan hyväksi Itävallan oikeudessa asetettujen edellytysten mukaisesti.

3.1 Asetuksessa 650/2012 säädetään sinänsä ainoastaan perimyksestä eikä siten tapahtumista, jotka perustuvat elävien henkilöiden väliseen oikeustoimeen. Itävallan oikeuden mukaisen kuoleman varalta tehtävän lahjoituksen erityispiirteenä on kuitenkin se, ettei se johda lahjanantajan elinaikana omaisuuden siirtymiseen, joka koskisi ja rasittaisi lahjanantajaa tämän elinaikana,

sikäli kuin sitä ei toteutettu jo ennen perittävän kuolemaa – kuten käsiteltävässä asiassa ei tapahtunut. Omaisuuden siirtyminen tapahtuu vasta kuoleman jälkeen ja koskee jäämistöä tai perillisiä. Koska asetuksen 650/2012 3 artiklan 1 kohdan b ja d alakohdan määritelmässä mainitaan kuolemanvaraismääräyksenä myös perintösopimus sopimuksena, jossa annetaan vastikkeellisesti tai vastikkeetta oikeuksia tulevaan jäämistöön, ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pitää tarpeellisena sen tulkittamista, onko kuoleman varalta tehtävä lahjoitus tällainen kuolemanvaraismääräys.

3.2 Saksankielisessä oikeuskirjallisuudessa esitetään pääosin näkemys, jonka mukaan kuoleman varalta tehtävä lahjoitus, jolla ei ole esineoikeudellisia vaikutuksia [alkup. s. 14] lahjanantajan elinaikana, on luokiteltava perimyoikeudelliseksi ja kuuluu siten asetuksen aineelliseen soveltamisalaan [––].

3.3 Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen näkemyksen mukaan paremmat argumentit puhuvat sen puolesta, että kuoleman varalta tehtävää lahjasopimusta on – riippumatta siitä, määrättiin siinä osittaisesta vastikkeesta vai ei – pidettävä asetuksessa 650/2012 tarkoitettuna perintösopimuksena. Vaikka sopimuksessa mainittu omaisuuserä on elävien henkilöiden välisen oikeustoimen perusteella siirrettävä tälle velallisen kuoleman jälkeen ilman perintöasioita käsittelevän viranomaisen myötävaikutusta, omaisuuserä kuuluu myös Itävallan oikeudessa sovellettavan erityisjälkisäädöstä koskevan ratkaisun osalta vielä asetuksen 650/2012 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun tulevaan jäämistöön. Poikkeussäännösten suppeaa tulkintaa koskevan edellytyksen ja asetuksen 650/2012 1 artiklan 2 kohdan g alakohdassa mainittujen konkreettisten poikkeusten luonteen mukaista on ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mukaan pikemminkin se, että jäämistön osaa koskevan määräyksen, joka toteutetaan kuoleman varalta tehtävän lahjasopimuksen muodossa, katsotaan kuuluvan asetuksen 650/2012 säännösten soveltamisalaan ainakin silloin, kun lahjansaajan oikeus omaisuuden siirtymiseen [alkup. s. 15] syntyy erityisjälkisäädöksen saajan tapaan vasta lahjanantajan kuoleman jälkeen. Asetuksen 650/2012 1 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan poikkeussäännöstä ei ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen näkemyksen mukaan sovelleta, koska kyse ei ole rekisterioikeudellisesta kysymyksestä vaan sopimuksen lainvalintasääntöjen mukaisesta arvioinnista, joka on edellytys ratkaisun antavan elimen toiminnallisen toimivallan määrittämiselle.

4. Alemmat oikeusasteet ovat perustelleet Itävallan aineellisen oikeuden soveltamista sopimuspuolten sopimuksessa tekemällä lainvalinnalla. Asetukseen 650/2012, jota on lähtökohtaisesti sovellettava käsiteltävässä asiassa lahjanantajan kuolinajankohdan vuoksi, sisältyy siirtymäsäännöksiä myös ennen 17.8.2015 tehdyn lainvalinnan osalta, ja tämän lainvalinnan pätevyys tehdään riippuvaiseksi siitä, täyttääkö lainvalinta III luvussa säädetyt edellytykset tai onko se pätevä siinä valtiossa valinnan tekemisen ajankohtana voimassa olleiden kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen mukaisesti, jossa perittävällä oli asuinpaikka, tai missä tahansa valtioista, joiden kansalainen hän oli. Koska lahjanantaja oli tuolloin jo

Saksan kansalainen, oli Saksan kansalainen kuolinajankohtaansa saakka ja asui sekä sopimuksen tekohetkellä että kuolinhetkellään Saksassa, asetuksen 650/2012 83 artiklan 2 kohdan perusteella kuoleman varalta tehtyyn lahjasopimukseen sisältyvä lainvalinta, jonka mukaan sovelletaan Itävallan lakia, on pätemätön. Asetuksen 650/2012 83 artiklan 2 kohdassa ei mainita nimenomaisesti perintösopimusta mutta siinä viitataan perimykseen. Asetuksen 650/2012 83 artiklan 3 kohdassa ei käsitellä lainvalintaa vaan ennen 17.8.2015 tehdyn kuolemanvaraismääräyksen sallittavuutta sekä aineellista [alkup. s. 16] ja muodollista pätevyyttä. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että asetuksen 650/2012 83 artiklan 2 kohtaa on sovellettava myös ”perintösopimuksessa” tehtyyn lainvalintaan, mutta ei pidä tätä tulkintaa täysin yksiselitteisenä. Jos lainvalinta ei olisi asetuksen 650/2012 III luvun säännösten mukaan kuitenkaan sallittu, siinä tapauksessa, että 83 artiklan 2 ja 3 kohtaa voidaan soveltaa, perusteena lainvalinnan pätevyydelle voisi olla ainoastaan se, että se oli tuolloin pätevä Saksassa voimassa olleiden kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen, siis Saksan kansallisen oikeuden, mukaisesti. Myös ulkomaisten lainvalintasääntöjen soveltaminen on kuitenkin varattu RPfIG:ssä tuomarille.

[– –] [menettelyoikeudellisia seikkoja]

Oberster Gerichtshof,

Wienissä 27.5.2020

[– –]

[puheenjohtajan nimi, menettelyoikeudellisia seikkoja]